

Rubriek/categorie 1: ongevallen met liften

1.2 Ongevallen met goederenliften

Man overleden na beklemming onder goederenlift

mei 2005

De situatie

Een 47-jarige werknemer van een betonfabriek (het bedrijf maakt onder andere systeenvloeren) is overleden nadat hij bekneld raakte onder een omlaag komende elektrisch aangedreven lift.

De man was, in zijn functie van onderhouds- en storingsmonteur bij het bedrijf, bij de lift geroepen vanwege een kleine storing. De lift is in bedrijf als onderdeel van een geautomatiseerde productielijn voor systeenvloeren. Grondstoffen worden er op de bovenste stopplaats opgeschoven, vervolgens verticaal omlaag getransporteerd en daarna weer afgenomen, waarna het hefvlak weer geheel automatisch stijgt om een volgende hoeveelheid op te halen.

Het slachtoffer sprak met de productiemedewerker af dat hij de desbetreffende onderdelen zou ophalen waarna, binnen de daarvoor afgesproken procedure, de productielijn stilgezet zou worden en vrijgegeven voor reparatie. Onderweg van de machine naar het magazijn besloot de man om ter plaatse bij het hefvlak van de lift te kijken of hij wel het juiste onderdeel ter vervanging in gedachten had. Hij klom over het veiligheidshek rondom de in bedrijf zijnde machine en nam daar de situatie op. Compleet in strijd met de interne veiligheidsprocedure bewoog hij zich daarbij onder het hefvlak. Op dat moment kwam het hefvlak naar beneden en raakte de man dodelijk bekneld.

De oorzaak

De monteur heeft, gefixeerd op zijn werk, even snel de situatie op willen nemen. Mogelijk erop vertrouwend dat hij zo ervaren was dat hij dat zonder gevaar zou kunnen doen, daarbij de interne procedure negerend. Even snel kijken om straks, als de productie stil ligt, in één keer de juiste onderdelen te kunnen vervangen. Dit is hem fataal geworden.

Hoe te voorkomen/conclusie

Normale personenliften hebben een vrije ruimte onder de lift waar iemand zich kan vrijwaren voor beknelling. Mits hij zich bewust is van het beknellinggevaar en hij zich klein maakt in deze vrije ruimte. Deze verplichting is er niet voor goederenheffers, al dan niet onderdeel uitmakend van een geautomatiseerd transportsysteem. Wel is het bij dergelijke installaties verplicht dat er een mogelijkheid is om de installatie uit te schakelen met een blokkeerschakelaar en dat er een mogelijkheid is om het hefvlak vast te zetten met een uitschuifbare blokkering of paal als men onder het hefvlak moet zijn.

Allereerst is het van belang om machines in automatische productielijnen alleen te benaderen als ze uitgeschakeld zijn. En dat die uitschakeling geborgd en gemarkeerd is en uitgevoerd in overleg met productieleiding en machineoperator. Als onderdeel van een veiligheidsprocedure. Dit om te voorkomen dat iemand weer inschakelt als de monteur naar zijn werkplek aan de productielijn gaat. Daarnaast moet de monteur tevens de beveiligingen ter plaatse, conform de handleiding van de fabrikant, inschakelen c.q. gebruiken. Even de veiligheidsgrenzen verleggen om snel en adequaat te kunnen handelen, kan heel tragische gevolgen hebben. Dat blijkt ook nu weer.

Elkaar aanspreken op onveilig gedrag

Het lijkt kinderachtig, maar onderzoek heeft uitgewezen dat het vruchten afwerpt als collega's onderling spreken over veiligheid in de praktijk. En dan met name als zij elkaar positief aanspreken op onveilig gedrag. De arbocoördinator is niet altijd overal aanwezig en de verantwoordelijke leidinggevende ook niet. Daarom kan het zo heilzaam zijn als mensen elkaar corrigeren. Niet alleen van hoog naar laag, maar juist ook van laag naar hoog.

Jongen van 15 overleden na beknelling tussen kooiwand en container

Maastricht, 2002

Bij een ongeval met een lift in een supermarkt aan de Tongerseweg in Maastricht is een vijftienjarige jongen uit die plaats om het leven gekomen. Een zestienjarige jongen uit het naburige Belgische Riemst kwam met de schrik vrij, aldus een politiewoordvoerder. De jongens waren in een supermarkt aan het werk. Het ongeval gebeurde toen de twee vanaf de bovenetage de lift naar beneden namen. In de lift, een soort open kooi, stond ook een container, die door een dorpel in de vloer op de begane grond omhoog gedrukt werd.

Daarbij werd de vijftienjarige doodgedrukt. Doordat de container tegen de deur klemde, ging deze niet meer open en moest de brandweer met snijbranders de weg voor het ambulancepersoneel vrijmaken. Toen de toegang eenmaal vrij was, bleek de vijftienjarige jongen al overleden. De toegesnelde traumahelikopter moest onverrichterzake naar zijn thuisbasis in Aken terugkeren. De arbeidsinspectie stelt een onderzoek in (bron ANP).

Sinds 1960 zijn er, voorzover bij het Liftinstituut bekend, dertien personen om het leven gekomen bij beknelling in situaties waarbij kooiafsluiting ontbrak. Daarnaast zijn er bij dergelijke ongevallen tien personen zwaar gewond geraakt. Het is vanuit dat oogpunt zeker wenselijk dat dergelijke liften van een kooiafsluiting worden voorzien.

Niet voor niets is dit één van de tien Europese aanbevelingen voor de verbetering van de veiligheid van bestaande liften. Zolang het echter nog niet zover is, is uiterste voorzichtigheid geboden. Vooral in die gevallen waarbij de lift ook nog gebruikt wordt voor het vervoer van containers.

Het beste is dan om niet samen met de container in de lift te staan. In die gevallen waar het niet anders kan, is het advies: ga nooit achter de container staan, maar ga er altijd naast staan. Verder is het zeker in die gevallen noodzakelijk dat de schachtwand tegenover de kooitoegang 100% vlak is. Graag wijzen we u op de in dit kader ontwikkelde waarschuwingssticker die gratis bij het Liftinstituut verkrijgbaar is.

Jongen met hoofd bekneld tussen liftkooi en schachtconstructie

Amersfoort, 2002

Een 16-jarige jongen uit Leusden is in Amersfoort levensgevaarlijk gewond geraakt toen hij met zijn nek klem kwam te zitten tussen de liftkooi en de schachtconstructie van een kleine goederenlift, die gebouwd is volgens de NEN 1082. Door het ontbreken van een deel van de schachtbeplating kon hij zijn hoofd in de liftschacht steken om te kijken of de kooi eraan kwam.

Het is haast niet te geloven dat er kennelijk nog steeds situaties zijn waarin liften in zo'n slechte en gevaarlijke staat verkeren. Dit liftje is door de fabrikant bij plaatsing ter keuring aangeboden, met goed gevolg. Een goed voorbeeld voor de eigenaar, maar een goed voorbeeld doet jammer genoeg niet altijd goed volgen. Door het ontbreken van goed onderhoud (in combinatie met een periodieke keuring) van de lift kon het kennelijk zover komen.

Dit ongeval bevestigt het vermoeden dat er in ons land nog veel meer (klein)goederenliften in bedrijf zijn die niet aan de veiligheidseisen voldoen. Hopelijk worden de eigenaren hiervan door dit bericht wakker geschud en zullen zij de nodige maatregelen nemen. Dit ongeval heeft voor het slachtoffer in ieder geval zeer vérstrekkende gevolgen en daardoor ook voor de verantwoordelijke persoon voor deze situatie.

Wat verder bij dit ernstige ongeval opvalt, is het feit dat het moeilijk te begrijpen is dat iemand zichzelf in zo'n gevaarlijke situatie brengt. Bij het opstellen en beoordelen van risico-analyses wordt weleens verzucht: 'dat gebeurt toch niet, dat doet iemand niet'. Ook hier blijkt dat mensen door onwetendheid, haast of wat dan ook, zichzelf bewust of onbewust in een zeer gevaarlijke situatie kunnen brengen. Fabrikanten zouden hierbij toch moeten stilstaan bij het ontwerp van een machine. Kernbegrip bij aansprakelijkheidsstelling is immers: 'heeft u er alles aan gedaan een ongeval te voorkomen?'.

Betreedbare goederenheffer stort omlaag

Een leverancier van flessen mineraalwater heeft door het vallen van het hefvlak van een goederenheffer een gebroken enkel opgelopen. Om omvallen van de flessen mineraalwater tegen te gaan, ging de leverancier met het transport van de flessen mee omhoog met het hefvlak. Op ongeveer drie meter boven de begane grond brak, door onbekende oorzaak, de draagkabel en stortte het hefvlak omlaag.

Het hefvlak in kwestie was uit de tijd dat de norm P 87 van kracht was en had een afmeting van twee bij drie meter met een hefvermogen van tweeduizend kilo. In het aanwezige certificaat verklaart de leverancier van de takel en draagkabel dat de maximaal toelaatbare last 3.200 kilo mag bedragen. Het hefvlak was opgehangen aan één draagkabel die bediend werd door een takel. De P87 zegt in artikel 4.5.1 dat een hefvlak aan ten minste twee draagkabels moet zijn opgehangen. De desbetreffende installatie is nooit gekeurd.

Over het algemeen kan gesteld worden dat er op veel plaatsen in Nederland in het verleden eenvoudige goederenheffers zijn gebouwd. Soms in eigen beheer, soms door een plaatselijk bedrijf, maar meestal niet door een gerenommeerde liftenfirma. In veel van deze gevallen waren de veiligheidseisen niet bekend en werd een installatie gerealiseerd die niet aan de toen geldende eisen voldeed, zoals die vermeld staan in inspectieblad P 87 van de Arbeidsinspectie. Ook werd en wordt een bouwlift vaak voor goederenvervoer gebruikt.

Om bovengenoemde ongevallen te voorkomen, is het belangrijk om dergelijke installaties te laten keuren door het Liftinstituut. Als blijkt dat de installatie niet aan de eisen voldoet, kan een gerenommeerd liftenbedrijf de nodige aanpassingen alsnog realiseren of (in het uiterste geval) de installatie vervangen. Het is soms wel even door de zure appel heenbijten voor de eigenaar, maar het risico voor ongevallen, letsel en misschien ook aansprakelijkheidsstelling is niet denkbeeldig, zo blijkt ook uit dit ongeval.

Lift rijdt met open deuren

Een lift (goederenheffer) is met open deur weggereden. Er deden zich geen persoonlijke ongelukken voor. Na inspectie van de installatie bleek de complete veiligheidslijn te zijn doorverbonden.

Man valt in liftkoker

April 2001

Een medewerker van een sloopbedrijf is een aantal meters van de tweede naar de eerste verdieping gevallen, doordat hij een misstap maakte in een goederenlift. Hij was bezig met het demonteren van de wanden van een voormalige kledinglift en had één van de gedemonteerde wanden over een gat in de vloer gelegd. Per ongeluk stapte hij op deze neergelegde wand toen hij boven zijn hoofd aan het werken was en zakte hier doorheen. De val leverde ernstig letsel op. Hieruit blijkt dat slopen van liften specialistenwerk is en dat vloeropeningen, ook tijdens sloopwerkzaamheden, zorgvuldig dicht gelegd moeten worden, met voldoende sterk materiaal.

Monteur valt van trap bij kleingoederenlift

Een monteur wilde het machinekamerluik van een kleingoederenlift openen. Hij is hierbij van het keukentrapje gevallen en heeft daar een pijnlijke knie aan over gehouden. De inwendige borging van het trapje bleek defect te zijn. Het punt was reeds eerder tijdens een keuring opgemerkt.

Dodelijk ongeval in lift zonder kooiafsluiting

Een lift zonder kooiafsluiting heeft onlangs tot een dodelijk ongeval geleid. Na het plaatsen van een volle papiercontainer in de kooi is de passagier (een uitzendkracht) tussen de container en de achterwand van de kooi gaan staan. Tijdens de rit neerwaarts liep een wiel van de container aan tegen de schachtwand. Plotseling haakte het wiel en de container kantelde. De kantelende container rukte de passagier klem tegen de achterwand, waardoor deze werd doodgedrukt. In de kooi was met een waarschuwingstekst voor dit gevaar gewaarschuwd.

Dit bijzonder trieste ongeval bij een lift zonder kooiafsluiting brengt de Europese aanbeveling tot het aanbrengen van kooiafsluiting nog eens nadrukkelijk onder de aandacht.